

את הסלע כדי להוציא ממנו מים, ככתוב בפרשת השבוע, ופה מביא את הנשים, לא במקל חלילה, אלא בפתים הריקים ובאגרופים עד זוכ "המכה הראשונה" מהאף, ושטרמינג עומדים, מביטים ונהגים...

* * *

על גדות הירקון, בכפר-המורשון, יושב לו מזמן יהודי חזן, המסבך את הקהל בגרוננו ולפעמים גם בעטו בעתון וזמו בירושלם, ואולם בזמן האחרון איתרע מזלו ולא מצא המר לכתב לעתוננו, עד שראה הקביה בעינו ושלת דלקה למושבת.

מיד קפץ חזן-העתון מרב שמה, מוחא כף וקרא: ברוך השם רבותי, עכשיו יהיה לי סת לכתב, קורספונדציה לירושלם!

* * *

קבלתי מברק מטבריה, ואגב קריאתו נמשכה עיני אל הטופס העברי המודפס בראש הגליון משמאל ומצאתי בשורה השניה את הנוסח הזה: מכתב הקירה ד ר ו ט ק ז ד ר המברק הזה,

חפיתי במלון הגדול של בן-יהודה ובכל המלונות העבריים, בדקתי גם את תרגום אונקלוס ויונתן, כוהר הקדוש, ביקום-פורקן ובאתקווא-סעודתא ולא מצאתי בהם זכר למלים האלו בשפתנו.

פניתי גם לועדת-החקירה לעתיקות הארץ ולכל הוקרי קדמוניות בעירנו — אך לשוא! אסור תודה אחיה איפוא לכבוד הנחלת הדאר שלנו אם תואיל לכאר לנו עפ"י פרדס מה טובו של "דרוטק דור" זה, ואולי תיטיב גם להודיע לנו עפ"י איזה Code ומפתח-סודי נוכל לפתר את המלים האלו.

ילמדנו רבנו!

עז מות.

XXXXXXXXXX

הקהל, נכנסתי בטבריה למלון זר וראיתי מסביב לשלחן יהודים מכל המינים, ובמלון העברי החדש והיפה לא מצאתי אפילו גוי אחד לרפואה...

גם בחיפה היה בזמן האחרון מעשה רב והסידים נהפכו ל"מתנגדים" ר"ל, לפנים אמרו: ברוך אתה כבואך ועכשיו הם אומרים: ברוך אתה בצאתך... * * *

תנו רבנן: ארבעת מיני מתוסרים הם בעירנו: מתוסרי עבודה, מתוסרי אהבה, מתוסרי לירות ומתוסרי דירות, הגרועים שבהם מתוסרי-דירות מפני מעשה שהיה: אשק-דריספק הרכה ביתר ומפני חסר דירה נתבטל שדוך ר"ל, והכתולה הזרה לתול כלעמט שבאה ועוד גרוע מזה: מתוסרי משרתות בכל שני וחמשי, כמו הג' ב"י.

רק דבר אחד לא חסר לנו בירושלם: אבב"ק! לא "אבב-טרפה" של "הבומבא" בכצאלא, אף לא "אבב-רובל" שאנשי רבול מעמנו בעלו זקן ופאות דוקא ומשוגעים בלוי-זקן — מטילים בעיני הגויים כדי להבאיש ריהנו בעיניהם, וגם לא על אבב-הרבות של הברנדייסים לחלואת-בנינים, ואפילו לא אבב לשון-הרע שיש בתוכנו, ר"ל, אלא האבב הירושלמי שלנו.

בבקר, אתה יוצא לעבודתך רחוק, למשעני, כמו שכתוב בגדים לבנים ונקיים, הנעלים מצוהצעות ומבריקות — אך יצאה ד' אמות לרשות הרבים ותכיף באה כחהף נגדך המבוכות או "האבטומבולי" (נוסח רייסין), מעלה אבב עד לשמים ומכסת את עין הארץ ממש, ועד אשר אתה מוצא את ידיך ואת רגליך — התעורף עינך והנה פניך פני כושי מארץ שבא, כגדך נחפך לצבע של "מותה משונה" הנעלים מכוסות שכבות עבות של "דק מחוספס", העינים הזכו בסגורים ומחלקות-הרפואה לעינים מלאות... יוש לנו ב"ה גם "מי מריבה" היוצאים מכרוי העזרות בעירנו, אלא שמשה רבנו הכח

סופרינו ועורכינו המדברים רוסית, פולנית, זרנגולית ואפילו עברית ויוצא תוצין כלם להגן על שפתנו בפני אויביה הנוראים, הלא הם פקידי ההנהלה הציונית, פקידי הדסת ודומיהם, שיש להם יחס מביש לשפתנו האומית, וכדי לקיים "מצוה לפרסם" פרסמו את הפרטי-כל של האספה בכל העתונים.

לא רציתי להביא ציטטים מתוך דברי "אותו האישי", ואולם אני מזקנים אחרבון ולאחר שקראתי את הספר החשוב והעברי "ישו הנוצרי" וראיתי בסוף הספר הזה כי הו"א היה "בעל-המסור בח"א תידיעה" אני מרשה לעצמי להזכיר לסופרינו את המעשה בספרים ופרושים שהביאו לפני "אותו האישי" אשה אשר נתפשה בעונה והוא אמר להם: "מי בכם חף מפשע" הוא ידה בה אבן כראשונה! הם שמעו ולבם נוקפם ויוצא אחד אחד החל מן הזקנים ועד האחרונים.

ואנכם לפתח חטאת רובץ: על יד פתח ביתו של יו"ר אספת-הסופרים עומדת חיבת-דאר למכתביו, ועליה כתוב לא הלילה בעברית כי אם באותיות גדולות ומהירות: Briefe בגרמנית!

ויודע אני רק אה"ד ברחוב החבשים שיוכל אולי לזרק בנו בכפחה את האבן הראשונה... * * *

עולם הפוך ממש, פתחתי את גליון "דאר-היום" וקראתי בו כתבות יפות ומעניינות מיפה חיפה וצפת בחתימת X.Y.Z. נער הוייתו וגם זקנתי ולא ראיתי עתון אנגלי או צרפתי שיתחמו בו הסופרים ב"ת עבריות: א.ב.ג. וכיוצא בזה.

בגן בריסטול הנאה מתענגים בכל שבת בין מנחה למעריב על מנגינותיהם היפות של תזמורת עבדי ית קטנת, ומיד אחר הדלקת הנרות וצאת הכוכבים, לאות חבדלה, נכנסים אנגלים במקומם ומנגנים Jazzband

— ימהל נא כבודו לגשת אלי קצת וראה לו דבר מעניין. נבשתי אליו והורה לי באצבעו על מצבה אחת ואמר:

— קרא נא עברית ורשית!

זו היתה מצבת-קבר של אשה ועליה (לא על האשה!) היו חקוקים דברי שבת אלה: "היא היתה לילדיה אומנת, לעניים משענת, לכל עני נוחנת ולבעלה סוכנת"...

ומה אתה אומר לעם-הארצות ולבורות כזו? — שאלני פרץ, כשתזרנו מבית-העלמין מוסיף ציטרון לספר, חזר פרץ לדבר ע"א המצבה העם-הארצית והביע שוב את התמרמרותו באותה שעה נזכרתי במצבה של מונסק על קברו של אלוקוס צונזר שנכתבה ב ז ר ג ו ו, וספרתי להם, כך אומר ציטרון, את כל המעשה איך שהחברא-קדושה במינסק התנגדה לכתבת הזרנגולית, ולסוף הסכימה, וכו' וכו'.

ומאי סבורים אתם? — קרא פרץ — בזרנגון אי-אפשר בשום אופן, שיקרה נוסח מחפיר כמו שקרה במצבה זו, לשפה העברית יש חסרון מיוחד, שלכל מלה כמעט יש מלכד פרושה גם פשט מיוחד, ולא פשט אחד אלא כמה וכמה פשטים, כמו כנלה "סוכנת" במצבה זו, לא כן השפה היהודית-האשכנזית שיש לה, כמו לכל יתר השפות, פרוש קבוע ומיוחד לכל מלה ולכל ש"ס; יוצא איפוא, שעלינו יהיה להעמיד למראשותנו של כל מת פירוש "מצודת-הוד" ו"מצודת-ציון"...

חוששני מאד שלו השתתף פרץ באספת-סופרים זו, לא היה חותם על מחאה נגד הכתבת הזרנגולית שעל מצבת קברו בורשו... * * *

ואנחנו מתאוננים כי לשוננו עזובה ודורש אין לה! לשוא אנו מתאוננים! עזובה! — והרי נאספו בקלוב-הסופרים

ומכיון שהזמנים רעים, ועסק המלמדות כמו כל העסקים שלנו, נתקלקלו מאד בימים האחרונים, והמורים קוראים לאספות חשאיות ולמחאות — השליכו מורי בצלאל את האמנות מאחוריו גוום ושלתו את ידם במלאכה אחרת: הם קבלו בירושה את העסק של "קרופ" למלאכת תולתים שהיתה לו פרנסה בשפע, כידוע, ועכשיו נטלו ממנו את בית-החרשת הגרמני הזה וגורו עליו בטול מלאכה.

ואם תרצו לוטר: מה ענין בצלאל אצל כל-זיון? תוכלו לקרא את העתון של חברנו "פלסטין", גליון 489 (בגימטריא "טעית") מיום 20 יוני ש"ז, שעלה בדמיונו המזרחי לחשוב, כי בית-הספר בצלאל נחפך למחסן או לבית-חרשת של נשק וכלי-הרם, או סניף לבית-החרשת של "קרופ" בירושלם; וראה לדבר שהנהגת הבטחון הצבאי פרסמה בכל העתונים ע"א החפזים כבצאל ושכחה, כנראה, רק פרט אחד קטן: כי לא מצאה שם כלום...

הבל רק שידיעה זו נתאחרת קצת וכאה אהרי ישובת בית-הלורדים, ולא יכלו להשתמש "בנשק" שמכונים כבצאל בשם שהשתמשו נגד רומנברג, זה ה"בולשביקי" הידוע שנחגרש מרוסיה ע"י הבולשביקים, כידוע, ואולם אל תדאגו — בני-דודנו למרו ב"ה היטב את מלאכת "ויצעקו", ובטה כבר העיפו כ"רוזני" זה למשלחת בשביל בית-הנבחרים... * * *

לא זכיתי להשתתף באספת הסופרים ע"א מים לדנוי והכתבת הזרנגולית על מצבת קברו של י. ל. פרץ, ואולם בשקראתי בעתונים את שיהתו של קלוזנר עם המנוח בבית-העלמין (ל פ נ י מותה כמובן), זכרתי מה שכתב הסופר י. ל. ציטרון בספר זכרונותיו על פרץ (דריי) ליטערארישע דורות, דף 99).

פעם הלכו שלשתם, פרץ, ציטרון ודיניעוואן, לבית-העלמין בורשו כדי לבקר את קברו של הסופר הצעיר רודמן, פתאום, כך מכפר ציטרון, פנה אליו י. ל. פרץ ואמר:

ומחמת חיש של פסול התחיל הועד של הפרושה-הסאיים בממשלתנו לאסוף מהם את פר המינים שאינם כשרים עפ"י דין, ואין לך יום שאין מביאים לבית-גניזה לולבים וכשים, נוסח אשכנז, שאסור לנענע בהם עפ"י האר"י ז"ל ושיש בהם אך כדי להפחיד את הצפרים וגם קצת אתרוגים בלא פטמאות ופסולים לכל הדעות ואפילו "הושענות" חבושות, וחכמים אומרים: כל זמן שאינם מאספים את כל ד' המינים, לא יצאו ידי חובתם, כי במקום שיש לולבים, אתרוגים וגם "ערבי-נחל ו"ערבי-יבשה נחון אח"כ גם הדם והדסה משני המינים, כידוע...

ומכלי משים עולים על זכרוננו דברי היונה: Ach, wie schlecht geschietzt bist du Israel;

Falsche Freunde von Aussen und Hediotim von innen...

* * *

ומספרים כי יהודי אחד מרוסיה הגיש פעם קבלנא לפני הרשות על אשה מינקת ששכר לבנו היתום הקטן, וסרכה להיניקו מחלב, ועפ"י מנהגי רוסיה כימים ההם, נמשיך המשפט זמנים ועדנים — קצת כמו אצלנו — עד שגדל הבן ונכנס בשעה טובה לחופה, למחרת יום ההתונה נקרא פתאום אביו ההתן לבית-המשפט והודיעו — לו שיצא פסק-הדין כי המינקת מ ה ו י ב ת להיניק את הבן.

מעשה יפה זה עלה בזכרוננו לאחר שקראתי בשבוע זה כי הממשרה שלנו קראה פתאום את התימני הקטן מבצאל כדי לכדוק את גופו ולראות אם לקח — רק של ש ה ש ב ו ע ו ת אחר המעשה... ואמרתי בלבי: כמה זרוזים הם שוטרינו שלא החמיצו את הישעה ולא המתינו תלילה, כמנהג רוסיה במעשה של המינקת, עד אחרי חופתו של התימני שלנו כדי לכדק את אחוריו ולהוציא פסק-דין בדבר המלקות... * * *

מבעד למסוה

(שעורים בהסתמלות)

שבוע של יסורים ופורעניות ר"ל: מהאי גיסא, רציחות וילסון ורשנוי ומביעות בים הגדול כיפו ובחיפה וגם בירקון, ומאידך גיסא "בשורות טובות" מאתכ"י באוקרינא ומבני-דודנו בלונדון — מהזין השכל הרב ובחדרים אימה"...

ואעפ"כ יושב אני לי כמנוחה במדור התרתון להבין "משעמים" לתלמידי החבבים כאשר אהבו והקביה מומין לו חמר מע"ש לע"ש כדי לבדה מעט את דעת הבריות בעתים הרעות האלו, להפיג קצת את צערם, גם לשחוק לפעמים מטוב לב או מתוך דמעות, כי הרבו צוה להיות שמחים, ובי"ה לבי טוב עלי ומחשבות רעות והרהורים רעים אינם מפריעים את מנוחתי: לא הלילה מחמת שהשעה משתקת לי — אדרכת, לא זכותי עדין בגורל הגדול, פשוט משום שאין לי שטרו-גורל ואינו בונה לי בית ב"תלפיותי ואפילו לא ב"קבצניה", וגם לא נבחרתי במלאכות לוינה באספת-המורים — אלא פשוט מפני שאני הולך תמיד לשטתי ואומר כי איי אינה נקנית אלא ביסורים ואין בונים את הארץ מתוך עצבות... * * *

ואעפ"י שהננו עומדים עדין בחקופת המוז-ובית הלורדים וזכות: — התהילו בני-דודנו בארץ להבין בעוד מועד לולבים ואחרונים וגם "ערבי-נחל ואפילו "הושענות" לחבישה לכבוד הושענא-רבה שלנו לאהר חיתום הפתק בפרשת-פנחס,